

1

BIULETYN HISTORYCZNY

CHORĄGWI STOŁECZNEJ ZHP
im. BOHATERÓW WARSZAWY.

LUTY 1983

WSPOMNIENIA

dotyczące pracy Hufca Harcerzy Praga
w latach 1944–1949

Po wyzwoleniu Pragi 14.09.1944 r. samorzutnie powstały szkoły i równocześnie drużyny harcerek i harcerzy.

Budynki szkolne były zniszczone lub zajęte na szpitale lub instytucje użyteczności publicznej. Szkoły organizowano w mieszkaniach prywatnych. Pierwsze zbiórki zastępów czy drużyn odbywały się w mieszkaniach opuszczonych, zniszczonych działaniami wojennymi. Ponieważ byłem jednym z najstarszych instruktorów harcerskich na terenie Pragi przeto do mnie zgłaszali się drużynowi i wspólnie omawialiśmy organizowanie i prowadzenie drużyn.

Równocześnie przy ZWM (Związek Walki Młodych) organizował drużyny harcerskie phm Kazimierz Łukowski.

W dniu 11.01.1945 r. (jeszcze przed wyzwoleniem Warszawy) otrzymałem zaświadczenie treści następującej:

„Inspektor Szkolny m.st. Warszawy dnia 11.01.1945 r. L.p. 184/45 ZAŚWIADCZENIE.

Niniejszym zaświadczam, że ob. Roman Modrzejewski upoważniony jest przez Inspektorat Szkolny m.st. Warszawy do organizowania harcerstwa męskiego na terenie szkół wszystkich typów w Warszawie. Uprasza się Kierownictwa Szkół o ufatwianie ob. Modrzejewskiemu powierzonych mu czynności. Inspektor Szkolny, pieczęć okrągła podpis /-/ Stanisław Paliński”.

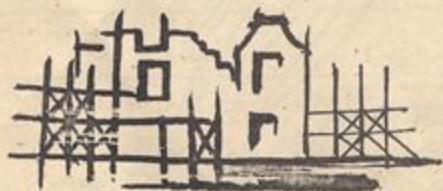
Dnia 10.02.1945 r. odbyła się pierwsza narada harcerzy w budynku szkolnym przy ul. Otwockiej 3. Na naradzie byli obecni: hm prof. Józef Sosnowski – późniejszy przewodniczący Naczelnictwa ZHP, phm por. Władysław Wieteska – delegat Resortu Oświaty Rządu Lubelskiego do Młodzieżowych i hm Roman Modrzejewski – Hufcowy Pragi.

Delegat Resortu Oświaty poinformował nas, że 30.12.1944 r. w Lublinie został ogłoszony dekret Kierownictwa Resortów Administracji Publicznej i Oświaty w PKWN, który powołał do życia Związek Harcerstwa Polskiego. Dekret ten uznał formy organizacyjne i metody harcerskie za nadające się do wychowywania dzieci i młodzieży do świadomej i ofiarnej służby dla Polski Ludowej. Na naradzie omówiono sprawy organizacyjne i ideowo-wychowawcze harcerstwa.

Powierzono organizowanie i prowadzenie: Hufca Harcerek – hm Marii Więckowskiej, Hufca Harcerzy – hm Romanowi Modrzejewskiemu.

Siedziba Hufca Harcerzy Praga mieściła się w budynku szkolnym ul. Otwocka 3. Hufiec był czynny we wtorki i piątki w godz. 17–20. Służbę w Hufcu pełnił zastęp drużyny służbowej. Łącznicy zgłaszali się w Hufcu w piątki.

24.03.1945 r. – w nieistniejącej obecnie szkole Nr 62 przy ulicy Kawęczyńskiej, w obecności Inspektora Szkolnego Stanisława Palińskiego odbyła się I ODPRAWA DRUŻYNOWYCH I OPIEKUNÓW DRUŻYN. Na odprawę przybyło 12 drużynowych i 16 opiekunów drużyn – nauczycieli. Omówiono sprawy organizacyjne i ideowo-wychowawcze na tle przemian społeczno-politycznych jakie się w naszym kraju odbywały. Położono duży nacisk na uświadamianie młodzieży, ażeby ustrzec ją przed zgubnymi wpływami podziemia. Postanowiono organizować drużyny harcerzy we wszystkich szkołach i włączyć młodzież do prac przy oczyszczaniu i porządkowaniu budynków szkolnych, boisk, placów i ulic miasta. Sprawa odgruzowywania i oczyszczania miasta należała wówczas do programowych zajęć drużyn harcerskich.

W tym czasie zorganizowane drużyny harcerzy pracowały w szkołach przy ul. Otwockiej 3, Kawęczyńskiej 2, Mieszka 17, Igańskiej 5, Kordeckiego 54, Boemłowskiej 6/12 – Liceum Powstańców Warszawy, Skaryszewska 8 – Liceum A. Mickiewicza, Oszmiańska 26, Wileńska 31, Kowalska 1 i Siennicka 15.

W kwietniu 1945 r. w czasie ferii wiosennych Hufiec Harcerzy Praga zorganizował 2 kursy: drużynowych i przybocznych.

I w przedszkolu przy ul. Piotra Skargi,

II w Technikum Samochodowym przy ul. Targowej 86.

Zajęcia na kursach prowadzili:

hm Jerzy Dargiel,

hm Roman Modrzejewski,

phm Aleksander Soliński,

HO Andrzej Kieruzalski,

prof. Zdzisław Grabowski z Tech. Samochod. i inni.

Drużyny Hufca Praga każdego roku brały masowy udział w uroczystych akademiach i pochodach.

W czerwcu 1945 r. otrzymałem zaświadczenie Głównej Kwatery Harcerzy o treści następującej:

„ZHP Główna Kwatera Harcerzy w Warszawie L. dz. 15/1945 Warszawa, dnia 23.06.1945 r. ZAŚWIADCZENIE

Główna Kwatera Harcerzy zaświadcza, że ob. Modrzejewski Roman jest harcmistrzem i pełni funkcję Hufcowego Hufca Praga w Komendzie Warszawskiej Chorągwi Harcerzy.

Powołując się na pisma Min. Adm. Publ. Nr 245/II P. 16/45 z dnia 10.01.1945 r. i Nr 2209/45 z dnia 17.02.1945 r.

Główna Kwatera Harcerzy prosi o okazanie okazicielowi niniejszego jak najdalej idącej pomocy. Pieczęć okrągła. Naczelnik Harcerzy /-/ Kierzkowski Roman, harcmistrz”.

W czerwcu 1945 r. Hufiec Harcerzy Praga, wraz z innymi organizacjami brał udział w Świącie Morza na lewym brzegu Wisły.

W lipcu 1945 r. drużyna przy Liceum Powstańców Warszawy zorganizowała pierwszy obóz w majątku Górka Nowego Dworu. Komendantem obozu był phm Jerzy Przyjewski a opiekunką hm Janina Ryszkowska. Pozostałe drużyny organizowały biwaki w pobliżu Warszawy. Rozkazem Warszawskiej Komendy Chorągwi Harcerzy L. 3 z dnia 25.09.45. pkt 4 został zatwierdzony skład osobowy Komendy Hufca Harcerzy Praga:

- 1) hm Modrzejewski Roman – Komendant Hufca,
- 2) phm Stodulski Jarosław – przyboczny,
- 3) phm Skalski Leszek – referat drużyn harcerskich,
- 4) HR Jaroszewski Józef – referat Wych. Fiz. i Wych. Wodnego,
- 5) HO Hoch Janusz – referat drużyn wychowawczych,
- 6) HR Wyrobek Stefan – referat Kultury i Sztuki,
- 7) HO ks. Szeląg Leon – kapelan.

Tymże samym Rozkazem Warsz. Kom. Chor. Harcerzy została zatwierdzona przy Komendzie Hufca Harcerzy Praga Komisja prób do stopnia Harcerza Orlego w składzie:

- 1) hm Modrzejewski Roman – przewodniczący,
- 2) HR Wyrobek Stefan – członek,
- 3) phm Skalski Leszek – członek,
- 4) phm Stodulski Jarosław – członek,
- 5) HR Jaroszewski Józef – członek.

Rozkaz Nr 1/45 z dnia 20.05.1945 r. Komendy Hufca Harcerzy Praga.

1. Hufiec Harcerzy Praga liczy 23 drużyny próbne (numeryczna rzymska) wyszczególnione w Rozkazie Warszawskiej Komendy Chorągwi Harcerzy:

- I – drużynowy HR Sołtys Zdzisław
- II – drużynowy HO Drewniak Jerzy
- III – drużynowy Ćwik Walczak Julian
- IV – drużynowy Ćwik Sierakowski Zygmunt
- V – drużynowy HO Czerniak Michał
- VI – drużynowy Ćwik Halliński Janusz
- VII – drużynowy Ćwik Tworek Janusz
- VIII – drużynowy HO Bednarek Konrad
- IX – drużynowy Ćwik Szymczak Jan
- X – drużynowy Ćwik Bojanowski Jerzy
- XI – drużynowy HO Piątkowski Jerzy
- XII – drużynowy Ćwik Sambor Adam
- XIII – drużynowy HO Kieruzalski Andrzej
- XIV – drużynowy phm Łąkowski Kazimierz
- XV – drużynowy Ćwik Matczuk Zbigniew
- XVI – drużynowy HO Hoch Janusz
- XVII – drużynowy HO Kozaczek Zbigniew
- XVIII – drużynowy Ćwik Szumowski Ireneusz
- XIX – drużynowy Ćwik Polubiec Andrzej
- XX – drużynowy Ćwik Romanowski Stefan
- XXI – drużynowy Ćwik Pudło Zygmunt
- XXII – drużynowy Ćwik Małkowski Bogdan
- XXIII – drużynowy Ćwik Kowalski Ryszard

Rozkaz Nr 5/45 z dnia 15.09.1945 r. Komendy Hufca Harcerzy Praga.

Podział Hufca na Ośrodki.

Hufiec Praski został podzielony na 3 Ośrodki:

- Ośrodek I obejmuje Pragę Centralną – drużyny: I, III, IV, VI, VII, XV, XVI, XX, i XXI (9 drużyn).
- Ośrodek II obejmuje Grochów – drużyny: II, V, VIII, X, XI, XIII, XVII, XVIII, XIV, XIX, IX (11 drużyn).
- Ośrodek III obejmuje Bródno – drużyny: XII, XXII, XXIII (3 drużyny).

2. Mianowania:

Mianuję Komendantem:

- Ośrodka I p hm Wenesia Władysława,
Ośrodka II p hm Skalskiego Leszka,
Ośrodka III p hm Górzyńskiego Zdzisława.

3. Na podstawie pomyslnie odbytej próby Rozkazem L 8/45 Komendy Podoboju CAS (Centralna Akcja Szkoleniowa) Warszawskiej Chorągwi Harcerzy w Putce k. Grodziska Maz. od 15.08. do 30.08.1945 r. otrzymali stopnie następujący druhowie:

a) stopień drużynowego:

Sołtys Zdzisław, Drewniak Jerzy, Hoch Janusz, Gajewski Ryszard, Sambor Adam, Haliński Janusz, Borowicz Lech, Piątkowski Jerzy, Kieruzalski Andrzej, Walczak Julian, Kowalewski Jerzy, Bogucki Adam, Kozaczek Zbigniew, Bednarek Konrad, Sierakowski Zygmunt, Romanowski Stefan, Janiszek Ryszard, Czerniak Michał i Tworek Janusz.

b) stopień Młodzika otrzymało 3 druhow

c) stopień Wywiadowcy otrzymało 13 druhow

d) stopień Ćwika otrzymało 22 druhow

e) stopień Harcerza Orlego:

Piåtkowski Jerzy, Kozacek Zbigniew, Drewniak Jerzy, Kieruzalski Andrzej, Bednarek Konrad, Czerniak Michał.

f) stopień Harcerza Rzeczypospolitej:

Sołtys Zdzisław i Stodulski Jarosław.

Rozkazem Naczelnika Głównej Kwatery L9 z dnia 26.08.1945 r.:

a) stopień Podharcmistra otrzymali druhowie:

Weneś Władysław, Stodulski Jarosław i Łąkowski Kazimierz.

b) stopień Harcmistrza otrzymali druhowie:

Przyjemski Jerzy i Śledź Marian.

4. Wyciąg z Rozkazu L 7/45/46 z dnia 01.03.1946 r. Komendy Hufca Harcerzy Warszawa-Praga.

Wyniki zawodów o wzorową drużynę Hufca

Poniżej podaję wyniki zawodów o wzorową drużynę Hufca za m-c luty 1946 r.

- 1 miejsce XX PHD 369 pkt.
- 2 miejsce IV PHD 365 pkt.
- 3 miejsce XXXI PHD 352 pkt.
- 4 miejsce XVII PHD 336 pkt.
- 5 miejsce XXI PHD 336 pkt.
- 6 miejsce II PHD 332 pkt.
- 7 miejsce IX PHD 320 pkt.
- 8 miejsce XV PHD 313 pkt.
- 9 miejsce XVIII PHD 303 pkt.
- 10 miejsce V PHD 300 pkt.

- 11 miejsce VII PHD 288 pkt.
- 12 miejsce VI PHD 286 pkt.
- 13 miejsce VIII PHD 282 pkt.
- 14 miejsce III PHD 273 pkt.
- 15 miejsce XXX PHD 270 pkt.
- 16 miejsce XIV PHD 268 pkt.
- 17 miejsce XXIII PHD 263 pkt.
- 18 miejsce XIX PHD 258 pkt.
- 19 miejsce XI PHD 248 pkt.
- 20 miejsce XXIV PHD 214 pkt.
- 21 miejsce XIII PHD 187 pkt.
- 22 miejsce X PHD 175 pkt.
- 23 miejsce XXVIII PHD 157 pkt.
- 24 miejsce I PHD 157 pkt.
- 25 miejsce XXII PHD 155 pkt.
- 26 miejsce XII PHD 140 pkt.
- 27 miejsce XXVI PHD 83 pkt.
- 28 miejsce XXVII PHD 72 pkt.
- 29 miejsce XVI PHD 33 pkt.
- 30 miejsce XXV PHD 21 pkt.

W maju 1946 r. w czasie Zielonych Świąt odbyła się 2-dniowa Koncentracja Hufca w okolicy Zielonki gdzie zorganizowano bieg harcerski z przeszkodami.

W lipcu 1946 r. Hufiec Harcerzy Praga zorganizował 1 Ośrodek obozowy – 6 podobozów i kurs drużynowych około 300 harcerzy w Łazach nad Lwccem.

Pierwszej nocy obóz drużynowych, którego byłem komendantem odwiedził umundurowany i uzbrojony patrol szukając wśród nas „Naczelnika Harcerzy” hm Romana Kierzkowskiego, którego nie było. Na drugi dzień rano przyjechało Wojsko Ludowe, otoczyło las (otrzymaliśmy rozkaz niewychodzenia w teren). Strzelanina trwała do południa, potem ucichło i do końca obozu był spokój.

14.09.1946 r. odbyła się odprawa drużynowych i instruktorów Hufca Praga, na której pokazową zbiórkę zastępu przeprowadził hm Mieczysław Dąbrowski. Gawęda na temat „System zastępowy” wygłosił Komendant Chorągwi hm Henryk Mittak.

Na zakończenie odprawy podano skład organizacyjny Hufca:

hm Roman Modrzejewski	– Komendant Hufca
hm Jerzy Przyjemski	– Z-ca Komendanta Hufca
HR Władysław Jakubowski	– Kierownik Wydz. Ogóln.
phm Aleksander Soliński	– Kierownik Wydz. Szkol.
HR Edward Lewacz (I)1947	– działacz – J.P./ – Kierownik Wydziału Gospodarczego

Wyw. Wacław Dworzyński	– Sekretarz
HR Stefan Wyrobek	– Referat stopni i sprawności
phm Janusz Hoch	– Referat drużyn harcerskich
HO Jerzy Drewniak	– Referat drużyn harcerskich
HO Zbigniew Kozaczek	– Referat drużyn harcerskich
HO Mirosław Kołnierzak	– Referat drużyn wychowawczych
HO Jerzy Ogonowski	– Referat szkol. fiz. i wodn.
HO Andrzej Kieruzalski	– Referat Szkol. Artyst.
HO Stefan Kowalski	– Referat Inform. i Prop.

...Komendant Hufca omówił sprawy przyjmowania młodzieży do harcerstwa. Zalecana jest współpraca drużyn harcerskich z ZWM i OMTUR.

Hufiec Praga brał udział w „Tygodniu nauki chodzeniu po ulicy” w czasie od 15 do 22 września 1946 r. na ul. Targowej róg Żabkowskiej.

22.09.1946 r. odbyło się uroczyste rozpoczęcie Roku Harcerskiego Hufca Warszawa Praga. W uroczystości brało udział 25 drużyn: 3, 11, 17, 18, 22, 48, 53, 65, 67, 78, 85, 103, 106, 142, 143, 151, 153, X, XVI, XVIII, XXII, XXIII, XXIV, XXV, XXVI.

Przebieg uroczystości:

- Zbiórka drużyn na boisku szkolnym przy ul. Otwockiej 3.
- Przemarsz ulicami Pragi
- Defilada przed pomnikiem Braterstwa Broni
- Rozbicie biwaków na terenie obecnego Stadionu X-lecia
- Zabawy, gry, pokazy, zawody.
- Ognisko-gawęda, zakończenie.

27.09.1946 r. wszystkie drużyny Hufca brały udział w oczyszczaniu ulic Pragi w 3 punktach: Grochów, Kamionek i Saska Kępa. 28.09.1946 r. odbyła się akademie w „Romie” z okazji „Dnia Spółdzielczości”. Na akademii wystąpił chór Hufca Praga w liczbie 120 harcerzy.

13.10.1946 r. drużyny Hufca brały udział w rozpoczęciu Roku Harcerskiego Warszawskich Chorągwi, Harceerek i Harcerzy.

Przebieg uroczystości:

- Zbiórka na Pl. Weteranów, przemarsz na ul. Długa.
- Msza polowa, którą odprawił kapłan Chorągwi ks. hm Wincenty Malinowski, przed Kościołem Garnizony.
- Odczytanie Rozkazów Komendantki i Komendanta Chorągwi.
- Przemówienie Kuratora Okręgu Szkolnego m.st. Warszawy.
- Złożenie wieńców na miejscach straceń.
- Defilada – zakończenie.

Wieniec Hufca Praga przygotowała 22 WDH z kłosów zbóż, przybrany kolorowymi harcerskimi sprawnościami i wstążkami o barwach wszystkich drużyn Hufca.

01.11.1946 r. Hufiec brał udział ze sztandarem i wiozłami w ekshumacji zwłok przeszło 250 żołnierzy i D. T. Kościuszki, którzy polegli na przedpolach w 1944 r. Trumny z ciałami żołnierzy na platformach wieszono z Bazyliki przy ul. Otwockiej na Cmentarz Skowy na Powązkach, gdzie zostały złożone w Kw. Kościuszkowców.

W późniejszym okresie dla uczczenia 25-lecia i D. T. Kościuszki młodzież Hufca ZHP Praga Południe, zainicjowała Pamiątkową Płytę-Głaz wystawioną w Kw. Kościuszkowców.

Dużą uwagę zwracano na organizowanie drużyn zimowych. W tym celu Hufiec Harcerzy Praga od 31.10. do 04.11.1946 r. zorganizował kurs drużynowych wychowawców w Konstancinie dla 36 uczestników.

Na odprawie drużynowych Hufca Praga w dniu 22 listopada 1946 r. uchwalono wpłacić na „Daninę Narodową” po 100 zł od każdej drużyny.

W czasie ferii zimowych w dniach od 02.01. do 07.01.1947 r. Hufiec zorganizował kolonię zimową dla 54 uczestników oraz kurs zastępowych i przybocznych dla 68 uczestników w Konstancinie. W ramach zimowiska w Konstancinie w dniu 06.01.1947 r. odbyła się konferencja drużynowych Hufca.

Zimowiska drużyn zorganizowano w Bierutowie i Ostródzie.

W kursach Komendy Warszawskiej Chorągwi Harcerzy brało udział:

- 6 uczestników w kursie podharcemistrzowskim w Agnieszce,
- 8 uczestników w kursie drużynowych wychowawców w Agnieszce,
- 6 uczestników w kursie artystycznym w Płocku.

23.02.1947 r. na odprawie drużynowych był obecny Komendant Warszawskiej Chorągwi Harcerzy hm Henryk Mittak. Przykładową Radę Drużyny przeprowadził phm Al. Soliński. Sprawy KPH omówiła drużna Dyrektora Jadwiga Jaroszowa – Okręgowy Kierownik KPH. Komendant Chorągwi hm H. Mittak omówił sprawy ideowo-wychowawcze. Hm Jerzy Dargiel omówił rolę HOPKA (Harcerski Ośrodek Pracy Kulturalno-Artystycznej) jako stałego kursu dla przewodników artystycznych.

12.03.1947 r. Hufiec Praga ogłosiło harcerskie pogotowie przeciwpowodziowe. Komendantem pogotowia był działacz Edward Lewacz. Harcerze aktywnie uczestniczyli w ulicznej zbiórce na powodzian.

16.03.1947 r. odbył się konkurs pieśni pod przewodnictwem hm Jerzego Dargiela (aktora teatralnego). Wyniki Konkursu:

- Ocenę bardzo dobrą otrzymały drużyny: 12, 26, 53 WDH i XXV PDH
- Ocenę dobrą - 3, 22, 78, 90, 95, 134 WDH i VIII PDH
- Ocenę dostateczną - 75, 85, 87 WDH i XVII PDH

W pierwszym kwartale 1947 r. członkowie Komendy Hufca Harcerzy Warszawa-Praga zwizytowali wszystkie drużyny na terenie Hufca. W wizytacji brali udział: hm Roman Modrzejewski, hm Jerzy Przyjemski, phm Kazimierz Łąkowski, phm Sylwester Rak i phm Aleksander Soliński.

17.03.1947 r. rozpoczął się kurs zastępowych przy Hufcu. Komendant kursu phm Sylwester Rak.

28.02.1947 r. z okazji Tygodnia Światowej Federacji Młodzieży Demokratycznej Praskie Hufce Harcerzy i Harcerki zorganizowały uroczysty kominek w szkole przy ul. Kowelskiej 1, w którym wzięły udział zaproszone delegacje OMTUR, ZWM i ZMD.

13.04.1947 r. odbył się Chorażwiany konkurs pieśni - III miejsce zdobyła 53 WDH, a IV - PHD.

26.04.1947 r. zorganizowano wspólną akademię 1-majową przez ZHP, ZWM i OMTUR przy ul. Podskarbińskiej 10 w siedzibie Klubu Sportowego „Orzeł”

27.04.1947 r. odbył się Zlot drużyn Hufca Praga w Aninie. Rozbicie biwaków, gra polowa, zawody sportowe, ognisko. Przyrzeczenie od 108 harcerzy przyjął Kapelan Warszawskiej Chorażwi Harcerzy ks. hm Wincenty Malinowski. Udział w Zlocie Hufca wzięły drużyny: 3, 12, 17, 18, 22, 26, 31, 47, 48, 53, 62, 65, 67, 69, 73, 7, 78, 85, 87, 90, 95, 103, 106, 129, 134, 143, 146, 151 WDH oraz 2 zastępy samodzielne, razem 935 harcerzy i instruktorów.

01.05.1947 r. Hufiec wystawił reprezentacyjną drużynę 102 harcerzy ze sztandarem i orkiestrą, która brała udział w wystąpieniu Warszawskiej Chorażwi Harcerzy w obchodach pierwszomajowych.

09.05.1947 r. z okazji Święta Zwycięstwa odbył się Zlot Harcerki i Harcerzy Hufca Praga na terenie Praskiego Pułku Piechoty, przy ul. 11 Listopada. Przebieg zlotu: zbiórka drużyn harcerki i harcerzy na ul. Targowej, przemarsz na teren I Praskiego Pułku Piechoty, defilada przed władzami wojskowymi i harcerskimi, wreczenie harcerskiego upominku Dowódcy I PPP Mjr St. Wiśniowskiemu - orzeł rzeźbiony w drzewie, ognisko, przy którym śpiewano pieśni harcerskie i wojskowe, gawęda oficera I PPP, zakończenie.

22 czerwca 1947 r. odbyły się zawody lekkoatletyczne między ZHP, OMTUR i ZWM. Harcerze w konkurencjach męskich zajęli I miejsce, a w punktacji ogólnej II miejsce.

Bardzo ważną rolę w rozwoju harcerstwa na terenie Pragi spełniało Obwodowe Koło Przyjaciół Harcerstwa zorganizowane przy Praskich Hufcach Harcerki i Harcerzy. Pierwszym przewodniczącym Obwodowego PKH był ówczesny dowódca I Praskiego Pułku Piechoty Mjr Stanisław Wiśniowski, a następnym Starosta Praski mgr Roman Kołodziejczyk. W tym czasie powstawały również KPH przy drużynach.

15.06.1947 r. Praskie Hufce Harcerki i Harcerzy zorganizowały „Festiwal Dziecięcy” w parku Paderewskiego w ramach akcji Wydziału Wczasów Zarządu m.st. Warszawy. Na festiwal złożyły się: biwaki gry i zabawy, występy artystyczne w muszli, ognisko, zakończenie. W festiwalu brał udział własny chór i orkiestra harcerska.

W dniu tym harcerki i harcerze brali udział w zbiórce ulicznej na rzecz Wydziału Wczasów Zarządu m.st. Warszawy. Hufiec Praga otrzymał 15 puszek z Zarządu Lig. Kobiet, ul. Poznańska 3. Zebrano 34 237 zł. Hufiec otrzymał podziękowanie za sprawne przeprowadzenie i rozliczenie zbiórki.

W końcu czerwca 1947 r. przed zakończeniem roku szkolnego Hufiec Harcerzy Praga zorganizował Wystawę Prac Harcerskich w szkole przy ul. Otwockiej 3. Wystawa obejmowała urządzenia biwakowo-obozowe, ozdoby puszczarskie, modelarstwo lotnicze, morskie. Wystawa zajmowała hol, korytarze i 4 sale lekcyjne. W jednej z sal wystawiono sztandary, wydawnictwa harcerskie, fotografie, kroniki itp. Wystawę zwiedzili: ówczesny Minister Oświaty Stanisław Skrzyszewski, Inspektor Szkolny Stanisław Piliński, dyrektorzy i kierownicy szkół m.st. Warszawy (gdzie w tym czasie odbywała się w szkole przy ulicy Otwockiej 3 Konferencja Władz Oświatowych), organizacje młodzieżowe, młodzież szkolna i rodzice.

28 czerwca 1947 r. Hufiec Praga rozbił namioty w Parku Traugutta dla Harcerskiego Obozu Odbudowy Warszawy. Służbę pełniły: 3, 17, 47 WDH.

Akcja letnia 47 Hufca Harcerzy Praga odbyła się w ramach Ośrodka Hufca w miejscowościach: Wilga n. Wisłą, Glina k. Małkini i Sadowne. Oprócz Ośrodków Obozowych Hufca silniejsze drużyny otrzymały zezwolenie na zorganizowanie obozów własnych. Kandydaci na drużynowych i instruktorów brali liczny udział w Kursach Chorągwiowych.

Jesienią 1947 r. siedziba Hufca Harcerzy Praga została przeniesiona z ul. Otwockiej 3 na Przystan Harcerską przy Wałę Miedzeszyńskim, koło Mostu Poniatowskiego. Zarówno Hufiec jak i drużyny posiadały własny wystarczający sprzęt obozowy.

We wrześniu 1947 r. Hufiec Harcerzy Praga, ze względu na zwiększającą się ilość drużyn i rozległy teren został podzielony na 3 Hufce:

1. Praga Centralna – Komendant Hufca phm Jan Schaitter
2. Nowa Praga – Komendant Hufca phm Kazimierz Burcharđ
3. Grochów – Komendant Hufca hm Jerzy Przyjemski.

Rok 1948 zapoczątkował HARCERSKĄ SŁUŻBĄ POLSCE – której celem było włączenie młodzieży do czynnego udziału w życiu społecznym i odbudowie kraju.

Na obozach letnich młodzież harcerska pomagała przy pracach żniwnych, pielęgnowaniu szkółek leśnych, zbieraniu ziół leczniczych, organizowano przedszkola dla dzieci zyskańskich, organizowano biblioteki na Ziemiach zyskańskich. Jesienią 1948 r. Komendantem Hufca Grochów został hm Sylwester Rak.

Akcję letnią 1948 r. Hufiec zorganizował w Lipnie k. Kościerzyny. W zgrupowaniu brało udział 9 drużyn (nr. 68, 86, 129 i in.) razem około 300 harcerzy, a w akcji wakacyjnej k. Zielonej Góry nad Czarnym Jezorem brało udział około 200 harcerzy. Poza zgrupowania własne drużyny organizowały obozy własne.

Mimo znacznych osiągnięć w pracy harcerskiej zarówno pod względem organizacyjnym jak i ideowo-wychowawczym, mimo stanowczego sprzeciwu drużynowych, w politycznym przełomie listopada i grudnia 1949 roku nie mogły włączyć Związek Harcerstwa Polskiego do Związku Młodzieży Polskiej jako OH (działająca organizacja harcerska). Cały dorobek i majątek Hufca zajęty przez Związek Młodzieży Polskiej zaginął bez wieści.

Pisząc powyższe korzystałem:

- z własnych wspomnień jako Komendanta Hufca Harcerzy Praga w latach 1944–1947,
- z książki pracy Hufca Harcerzy Praga (notatnik kronikarski) z lat 1946–1947, która ocalała, przechowana przez hm Jerzego Przyjemskiego,
- z Rozkazów Hufca Harcerzy Praga: L 1/45 z dnia 20.05.1945, L 5/45 z dnia 15.09.1945, L 8/45 z dnia 24.12.45 i L 7/46 z dnia 01.03.1946 – będących w posiadaniu Komendanta Hufca Praga–Południe Dh Hm Stefana Romanowskiego.

(Roman Modrzejewski)
Harcmistrz PL

Warszawa, kwiecień 1982 r.

